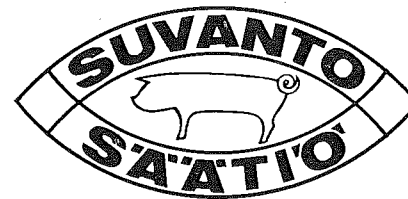

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 4 1968

HEINÄKUU

Punkalaitumen sankaripatsas, jonka äärellä hiljennymme sankarivainajia kunnioittaen Sakkola-juhlien päivänä, jumalanpalveluksen jälkeen.

Näin vastasi kerran eräs tunnettu sakkolalainen Suvannon soutaja häneltä kysyttäessä ylittämisen vaikeuksia pimeän aikana. Oli tosiaan niin että kirkon risti näkyi tähän väylälle noin kilometrin matkan. Soutaja selitti, että metsän ääriiviivat pimeän aikana ovat kovin epämääräiset, mutta ristin ovat selvät ja niin paljon yläpuolella, että erottuvat riittävän selvinä, ellei nyt ole aivan sysipimeä. Hänellä risti oli suunnan näyttäjänä Suvantoa soutaessaankin "Sun risti merkitsee häpeää tai kidutusmatkalla..."

Meillä jokaisella tulisi risti olla suunnan näyttäjänä elämän matkalla, sillä risti seisoo yhä. Se on myöskin kaikkien nähtävissä. Ei tosin enää kotikirkkomme valkeana ristinä Suvannon soutajille, mutta ristin olemus ja merkitys on jatkuvasti sama, eikä sitä voida koskaan poistaa. Sen tulisi ilmetä meissä itsekussakin kristityssä sisäisesti valaisten. Itse risti on peräisin vanhalta ajalta. Ristiinnaulitseminen, julmin ja häpeällisin kuolemanrangaistusmuoto oli tullut

Vähä-Aasian kansoilta roomalaisille ja kreikkalaisille. Kreikan kielessä risti merkitsee häpeää tai kidutuspaalua ja ristiinnaulitsemista käytettiin orjien, katurossvojen ja kapinallisten rangaistuksena. Tämä on ristin karua historiaa, mutta juuri tällaisena risti oli vapahtajamme Jeesuksen kuoleman ristinä. Se oli kirouksen puu Hänelle. "Hänet luettiin pahantekijäin joukkoon" Jes. 53:12 ja "kirottu on jokainen joka on puuhun ripustettu" Gal. 3:13.

Risti on kuoleman merkki ja se on elämän merkki.

Ennen Vapahtajamme ristillä kuolemaa risti oli vain kuoleman puu, häpeällisin ja kauhein. Sen jälkeen risti on elämän merkki kristikunnalle ja ainoa tosi valkeus koko maailmalle. Risti valaisee meille kaksi asiaa: Ihmisen olemuksen ja Jumalan olemuksen. Ihmisen turmeltuneeseen ja lainalaisen olemukseen kuuluu kosto ja rangaistus pahan poistamiseksi. Sitä huusi jo Aapelin veri. Sitä huusi Jumalan oma omaisuus kansa Ju-

...tehdn rauhan ja yhdessä ruumiissa sovittaakseen molemmat Jumalan kanssa ristin kautta, kuolettaen itsensä kautta vihollisuuden. Ef. 2:16.

"Otan suunnan tuosta rististä"

malan pojasta. "Vie pois", "ristiinnaulitse". Pakanat nautitsivat Jeesuksen ristiin juutalaisten vaatimuksesta. Tekstimme sanoo: ...tehdn rauhan, ja yhdessä ruumiissa sovittaakseen molemmat — molemmat, juutalaiset ja pakanat — Jumalan kanssa ristin kautta, kuolettaen vihollisuuden. Näin risti valaisee, valaisee Jumalan iankaikkisuuden, katoamattoman ja käsittämättömän Isän rakkauden, joka ristin kirouksesta — synnin ja kuoleman kirouksena — teki poikansa kuoleman kautta anteeksiantamisen siunauksen. Siunattu risti. Tämän siunatun ristin me olemme jo pyhässä kasteessa saaneet kasvoihimme ja rintaamme sen todisteeksi että olemme ristiinnaulitun Jeesuksen Kristuksen kautta lunastettu ja otettu hänen opetuslapsekseen. Jumalan tahto on että me vaeltaisimme tämän ristin valossa, so. tämän ristin tuomaa syntien anteeksiantamuksen rauhaa nauttien ja sitä iloiten, nyt uskossa täällä ajassa, kerran perillä näkemisessä.

Kaino Rytty

Paimenpoika muistelee

Naapurukset Ukkosen Ylli ja Hiiren Heikki Nuoranmäeltä pitivät yhteistä paimenta säästäväisyysyistä. Allekirjoittaneella oli kunnia hoitaa tätä virkaa yhtenä kesänä 20-luvun alkupuolella. Asuin vuorokoin kummassakin talossa. Ylli oli lapseton, Heikillä kaksi tytärtä. Kerran erään naapurin pahoittelessa Heikille että on se vahinko kun ei sinulla ole omasta takaa poikia paimeneksi, tokaisi Heikki.

— Jos miul ois poikia nii ei ne lehmii peräs lippajais.

Paimenen työkausi oli varsin tiivis koko kesän, alkaen kansakoulun loppumispäivänä keväällä, loppuakseen syksyllä sen alkamispäivään. Mitään vapaapäiviä ei tänä aikana tunnettu ei edes suurimpina pyhinä. Vain lyhyinä yön hetkinä ehdin käydä joskus koti-ikävää tyydyttämässä samassa kylässä asuvien vanhempieni luona. Ei ollut n.s. vapaa-ajan ongelmia.

Aamulla varhain pantiin paimenelle eväät pussiin ja mars matkaan, lehmien perässä metsään. Lehmien reitti kulkui metsässä suurinpiirtein samaa rataa päivittäin. Raudun rajoille maantien kahta puolta Lännejärven tuntumaan ja illalla oikeaan aikaan kotiin. Ajan määrittely kävi helposti aurinkoi-

sella säällä, mutta pilvisellä se olikin pulmallinen juttu. Kerran saateisella ilmalla toin lehmät liian aikaisin kotiin ja sain lähteä viemään niitä takaisin metsään ja sekös nolotti kun naapurit virnuilivat rappusillaan.

Lähinnä paimenta tarvittiin kuitenkin rautatien takia, joka halkoi laidunmaisia. Ei ollut kunniaksi paimenelle jos lehmät pääsivät radalle. Jouduin kerran lujille kun sanottiin Nihdin isännän nähneen "minun" lehmäni radalla, mutta minun oli helppo esittää alibi. Sinä päivänä lehmät olivat haassa, paimenta kun tarvittiin riitessä masinoittamassa.

Paimenen varusteisiin talon puolesta kuului veitsi, jota tarvittiin paitsi eväslävän leikkaamiseen myös roppeen tekoon. Oli toivottu, että paimen toisi illalla mustikoita heinäväelle möllytarpeiksi. Veistä tarvittiin myös vastan teossa, sen kun vaati joka päivä Yllin talossa kesää viettävä karjakko, emännän sisar.

Puukkonysä laukun pohjalla oli siis ylen tarpeen, mutta kovassa kilpajuoksussa lehmien kanssa se helposti tipahti metsään. Kun paarmat ilmestyivät lähelle niin silloin lehmät nostivat hännän pystyyn kuin

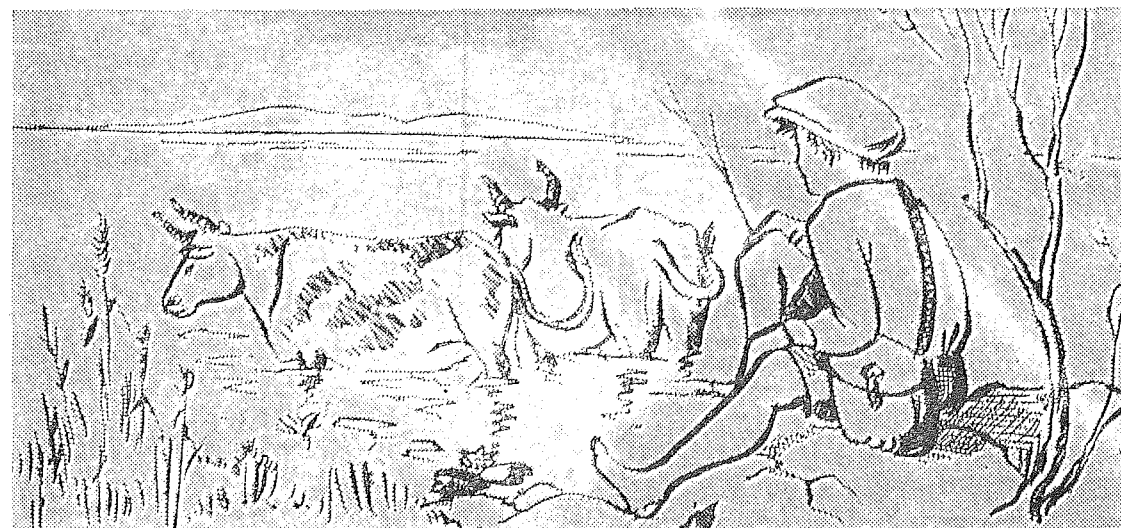
lipputangoksi ja sitten mentiin lujaa läpi lepiköiden että risut ryskyivät kukin taholleen, kunnes asettuivat jonnekin tiheikköön aivan liikkumattomiksi ettei kellokaan kilahdanut. Siinä karjan koamisessa sitten urakkaa olikin. Tuli siinä itku ja taisi oppia ki-roilemaankin.

Kun sitten oli pakko ilmoittaa Hiiren emännälle jo toisen veitsen kadonneen metsään, pyyhkäisi hän pariin kertaan nenäänsä ja samoi.

— Siepäs oot hupa puukkoloi.

Mahtui paimenen kesään toki valoisiaakin päiviä. Lännejärven rannalle vetäytyivät lehmät mielellään puolen päivän aikaan märehimään ja kahlasivat veteen. Siellä tapasivat myös eri talojen paimenet toisensa. Silloin oli rattoisaa syödä yhdessä eväitä, käydä uimassa tai soudella kopukalla. Kerran nekerileikissä oli tahrittava keho kauttaaltaan mustikoilla, mutta sepä ei ottanutkaan lähteäkseen pois vedelläkään. Omituisen tummia paimenia kulki sinä iltana karjan perässä kotiin.

Koitti sitten syksy ja sekin päivä, jolloin koulu alkoi ja paimen oli vapautettava tehtävästään. Tuntui jotenkin ihmeen juhavalta, lapsi, joka oli tuomittu koko kesäksi

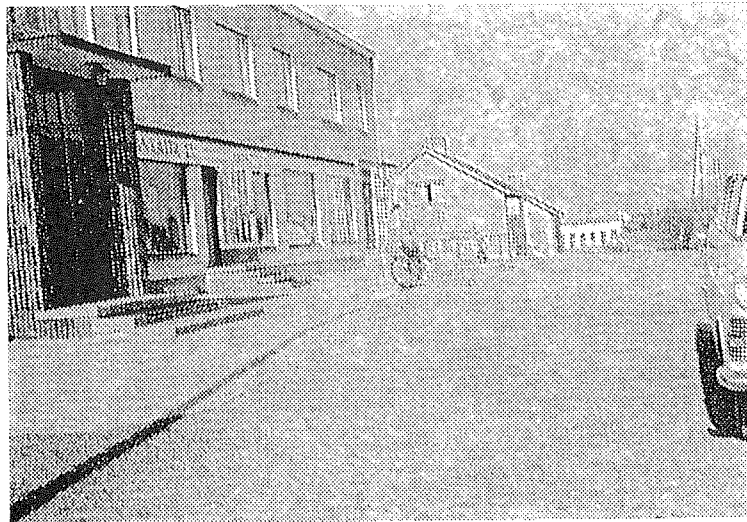
Punkalaidun, Sakkola-juhlien paikkakunta

Sakkola-juhlaa vietetään tänä vuonna Punkalaitumella sunnuntai-
na 4. päivänä elokuuta. Lienee paikallaan tutustua kuntaan ja seurakuntaan tarkemmin.

Punkalaidun kuuluu Satakunnan viljavaan talousalueeseen. Sijaitsee Satakunnan kaakkoisosassa Punkalaitumen joen rannalla. Tampereelle on matkaa 75 km ja Poriin 88 km. Toijalan—Lauttakylän maantie kulkee kunnan halki. Alue on suurimmaksi osaksi tasamaata; eteläosassa laajoja suoalueita. Peltoala on 33 % kokonaisalasta, metsää 56 %.

Mitään huomattavaa teollisuutta ei ole. Vain jonkin verran turvetta jalostetaan kasvialustaksi, "humukseksi".

Punkalaidun eroitettiin Huittisten kappeliksi yli 400 vuotta sitten Huittisten, Tyrvään, Vesilahden ja

Punkalaitumen keskustassa on runsaasti liike- ja kauppataloja.

Urjalan seurakunnista. Itsenäiseksi seurakunnaksi pääsi 329 vuotta sitten. Puukirkko on rakennettu 1774, täyskorjattu ennen talvisotaa. Kirkkovaiktuustoon kuuluu tällä vaali-

metsään, sai äkkiä palata toisten joukkoon. Loppukesän päivät olivat kirkkaat ja kuulaat, tuntui jotenkin luvattomalta kulkea vapaasti keskellä päivää ihmisten ilmoilla. Siitä aivan riehaantui, vapaus ei varmaan voisi olla tämän täydellisempi. Voi olla etteivät nykyiset koululaiset ymmärrä tätä.

Oltuani muutaman päivän koto-
na, tuli Hiiren Heikki tuoden kengät, mitkä oli sovittu paimenen pal-
kaksi. Hänen lähdettyään rupesin
avaamaan pakettia, jännitti kovasti.
Esille tulivat kengät, toivottoman
suuret, kolme numeroa liikaa. Läh-
din niitä vaihtamaan kauppaan, ky-
län puolelle ja löytyihän sieltä so-
pivat, tukevat ja kunnolliset ken-
gät, mutta 25 markkaa kalliimmat.
Rahaa ei minulla tietenkään ollut

ja niin kävelin taas entisten isän-
tieni puheille. Tapasin Hiiren Hei-
kin pihalla ja esitin asiani.

— Uotaha täs, mie kysyn Yhilt.

Heikki lähti kävelemään pellolle,
missä Ylli näkyi kaivavan ojaa.
Isännät istuivat ojan reunalla pit-
kän tovin ja pohtivat tilannetta.
Viimein käveli Heikki verkalleen
takaisin pihaan ja ilmoitti päätök-
sen.

— Ei myö niitä vaiheta.

Eikä vaihdettu. Pitel'in loppuun
saakka "sukset", niinkun niitä kou-
lussa nimitettiin.

Kaksitoistavuotiaan mieleen voi-
vat pienet tapahtumat jäädä ih-
meen kirkkaina säilymään vuosi-
kymmeniksi.

Aapo Karppanen

kaudella sakkolalaisista: Väinö
Rastas ja Toivo Ukkonen. Seura-
kunnan kirkkoherrana on nykyi-
sin Kirkkoherra Ilmo Vihervaara.

Kunnan henkikirjoitettu väestö
on n. 6 000 henkeä. Kirkonkylän
asutustaajamassa, "pitäjällä", yli
1 000 asukasta. Kunnassa on 8-luok-
kainen yhteiskoulu. Maatalousval-
taisena kuntana on "laitumella"
maaltapako huomattava, myös tääl-
lä asuvien sakkolalaisten keskuu-
dessa.

Sakkolalaisia oli Punkalaitumelle
sijoitettu ehkä enemmän kuin mi-
hinkään toiseen kuntaan. Nykyisin
heitä on n. 200 perhettä, kuutisen-
sataa henkeä. Enimmäkseen Suvan-
non rantakylistä: Riiskasta, Lapin-
lahdesta, Ojaniemestä ja Arkun-
tanhuallta. Lisäksi röykkylöisiä ja
muutama perhe muistakin kylistä.

Sakkolalaiset ovat omalla huo-
mattavalla panoksellaan mukana
kunnallisessa elämässä. Kunnanval-
tuustoon kuuluu tällä hetkellä: Jo-
han Kermineen, Matti Naskali ja
Viljam Rastas. Kunnanhallituksessa

on Albin Kallonen. Rakennus- ja
työvoimalautakunnan puheenjoh-
tajana toimii Reino Pitkänen. Sak-
kolalaisia on lisäksi monissa tässä
mainitsemattomissa kunnallisissa
luottamustoimissa.

Urheilurientoihin ottaa sakkola-
laiset innolla osaa. Vanhempi pol-
vi "Kunnon" johtokunnassa ja toi-
mitsijatehtävissä, viipurilaissyntyi-
sen puheenjohtajan Viljo Jaatisen
johtolla. Tällä miehuusikään käs-
vanut sukupolvi on aktiivina mu-
kana, etenkin yleisurheilussa ja
hiihdossa. Nimet Pappinen, Patja
ja monet toiset ovat tuttuja tulos-
listojen alkupäässä. Matti Toivon-
poika Ukkonen on Satakunnan pii-
rissä kolmiloikassa toiseksi paras
"putkahtaja", kansalliselle tasolle
yltään.

Punkalaitumen Karjalaisten puu-
hakkaana puheenjohtajana on toi-
minut Albert Nihti, varapuheen-
johtajana Mikko Korkka, sihteerinä
Juho Kuparinen, rahavarat on Rei-
no Pitkäsen takana.

Punkalaitumen Karjalaiset täyt-
tää tänä vuonna 20 vuotta. Erilhi-

siä 20-vuotisjuhlia ei järjestetä.
Seuran historiikki esitetään Sakko-
la-juhlien aikana ohjelmaan liit-
tyen. Seuran "pyöreät-kymmenet"
olisi ympäristön Karjala-seurojen
syytä muistaa... (toimittaja).

Sakkola-juhlien ohjelma Punka-
laitumella 4. päivänä elokuuta 1968
on suunniteltu seuraavaksi:

Kello 10.00

Jumalanpalvelus Punkalaitumen
kirkossa. Saarnaa lääninrovasti
Joonas Laurila. Liturgina kirkko-
herra Ilmo Vihervaara. Uruissa
director canttus Aaro Lehmus-
vuori.

Jumalanpalveluksen jälkeen käyn-
ti sankarihaudalla, seppeleenlas-
ku, puhuu mv. Albin Kallonen.

Käynti Karjalaan jääneiden vaina-
jien muistomerkillä, seppeleen
lasku, puhuu opettaja Pentti Sö-
der.

Kello 13.30

Päiväjuhla Seuratulo Vartiassa.

Torvisoittoa, Urjalan Torvisoitto-
kunta. Lippulaulu. Karjalaisten
laulu. Tervehdyspuhe mv. Albert

Nihti. Lausuntaa rouva Aune Ah-
tiainen. Yksinlaulua opettaja
Pentti Söder. Humoreski taiteili-
japari Olavi Ritala. Karjala Seu-
ran historiikki Albin Kallonen.

Väliaika

Torvisoittoa, Urjalan Torvisoitto-
kunta. Satakunnan laulu. Juhla-
puhe maisteri Pentti Patja. Duet-
to director canttus ja rouva Leh-
musvuori. Lausuntaa Helvi Laak-
sonen. Huumoria taiteilijapari Ri-
kala.

Vapaa sana

Lopettajaissanat, Suvanto-säätiön
puheenjohtaja. Maamme.

Järjestäjät kutsuvat kaikki sak-
kolalaiset ystävineen ja tuttavineen
tervetulleeksi Juhlaan. Yllä esitetty
ohjelma jo on juhla ja monipuoli-
nen. Jos puheet ja laulut eivät
ketä jaksaa kiinnostaa, jää seuru-
telu omapuolisiin kanssa silti
miellyttäväksi muistoksi. Emännät
on niin tuhdilla tuulella että pii-
raat ja munavoi piisaa kotiinkin
tuotavaksi.

Nuorempi polvi lähteköön tutus-
tumatkalle, tapaamaan saman
ikäisiä sakkolalaisia. Kirkolla ne
ennenkin kihut olivat! Mistäs tuon
tietää miten hyvästi lykää.

Terve lähtöä jokainen. Punkalai-
tumella tavataan.

**HELSINGIN SAKKOLA-SEURAN
TIEDOTUS:**

Sakkola juhliin Punkalaitumelle
ei järjestetä yhteiskuljetusta, jo-
kainen huolehtii itse omasta mat-
kastaan.

**MUISTAKAA PUNKALAITU-
MELLA VIERAILIJAT:**

Kilometri kirkolta Urjalantietä
on kotiseutumuseo, jossa voi väli-
aikana poiketa tutustumassa paik-
kakunnan menneisyyteen.

SAKKOLAJUHLA

Punkalaitumella 4. p:nä elokuuta 1968

Jumalanpalvelus Punkalaitumen kirkossa alkaa
klo 10.00, saarnaa rovasti Joonas Laurila. Juma-
lanpalveluksen jälkeen välittömästi käynti san-
karihaudalla ja Karjalaan jääneiden vainajien
muistomerkillä.

PÄIVÄJUHLA

Vartiolassa alkaa klo 13.30

Ohjelma runsas ja monipuolinen. Juhlapuheen pi-
tää maisteri Pentti Patja.

Tervetuloa!

Punkalaitumen Karjalaiset ry.

Kesäsunnuntai

— Kun virrankalvoon, luo loisteensa kuu, — näin alkaa tunnetun tekijän valssi, tästäkin aiheesta voisin kertoa. Otsikko edellyttää kuitenkin toisensävyyistä kertonusta: Kesäpäivän kuumaa paistetta, lämpöistä hiekkaa jalkojen alla, Suvannon virran alati viileätä vettä. Nämä ihanuudet olivat jokaisen saatavissa, eivät maksaneet rahaa, luulen kuitenkin monen pojan niitä muistavan ja tiedän nyt vasta osaavani oikein arvostaa.

Sitä vuotta, jonka kesäisestä sunnuntaista aion kertoa, muisteltiin nuhruisin vaattein ja kurisevin vatsoin vuosikymmen myöhemmin, korkean elintason vuotena.

Aivan kuin kauniin kesän innoittamana oli kotikylässämme toimiva Sakolan Jäntevän alaosa voimiansa tunnossa. Osastoon keväällä jäseneksi liittynyt Röykkylän poika Ilmari Karppanen oli harjoituksissa väläytellyt silloisen kansallisen yleisurheilun tason tuloksia.

Aamupäivällä istuivat huoneen rappusilla Väinö-setä ja käly-Albin puntarolmassa osaston mahdollisuuksia ottelussa naapurin seuroihin nähden:

— Kyl meijä oikeistua pitäis voittua, Syöperi Arvi suap itsijäse paremma kaveri keralluase, teijä Lassi piäsyö 170 yliäppäi.

— Mite hiä ois Kuapre-Mati-Ape pittuuve putkahtamine?

— Taijetua myö nuos kohis pärjätä, mut pärjättiäk myö viestis, 800 ja 1500?

— Hyväähä Kassi on mänemiä niitä.

— Koi se varvali tyttö vua ois käyt kunno piäl?

— Juoksemalha ne omaskyläs viel yökylil juoksut. Se, se kunnon vast nostuakii.

Varmoja ei kumminkaan voitosta oltu.

— Jospa Viiksalahoitoil on niis kasarmilaisis millasii tekijöi?

Näillä ajatuksilla lähtivät miehet ylpuolel Kekiniemeen uudella veneellä joka luonnollisesti jäi sinne puolelle järveä. (Toimittajan huomautus: Lie ollut kyseessä seuraottelu Viiksanlahteen perustettua uutta urheiluseuraa vastaan. Muis- taakseni Isku).

Meidän poikien mielenkiinto heräsi: Pyrin mukaan, ei tahtoneet. Siksi uin viidennessä kerran samana päivänä johon samalla kyllään- nyin.

Läksin "törppimään" pitkin ku- jasia. Naapurin Matin veräjällä tuli vastaan alkamiespoikasakki. Kysyivät — piäsyöks täst järve ylitse? Happamasti, harmissani vastasin — ei tuos missiä sastovuo näy. — Eiks tei vene uo koton? Kysy jo toinen. — Kyl toine on, mut se vuotua kovast ja on vuarova. Ei sil nuo suurta sakkii sua yl luotuu. Mut hyö hututtiit: — Kyl sil piäsyö. Lähe viemiä vua!

— Miu pitäs viel kyssyy äijält lupa ja hakki auvai kotont ensi.

— Samal tielhä se työ kävyvy, ala männä vua.

Mie mänin. Elotuva seinält urkin naulasta avainta, kun kamarin ovi aukesi ja äijä kysyi. — Mihi sie lähet? Mikset sie ota sitä uuvempua venettä, mitä sin van- hast ja karsinoituniest?

— Mite mie otan, ko Väinö-setä sen kans läks ylpuolel se jäi sin.

— Kaik on nähtävä: Ko aika- miehet lähtyöt maailma matkoi piähä ornistelemua, kaikkii kuuluo ko kauva elliiä. — Ei hyö voittosil männiet, männiit palkintotuoma- riks ja toimitsijoiks. — Mitä tuo- mitsemista tai toimitsemista siel on... Tuo poika pois se uus vene ommua rantua... Mitäs miehii nuo on? Humalikkaita?...

Ylivientitaksa oli käytännössä muodostunut 3 markaksi henkilö- tä, pyörämiehestä 4 markkaa. Las- kin, että 6×4 on 24 markkaa. Se oli iso raha minulle. — En mie oi- kei tiije mut ei nuo iha hötterö- humalas uo. — No, tie kui tahot... Jos ei siivollua uo niin kiännä ven- nie kokkaa takasii kottii. Oma puo- loist suat viijä suarie tai rantua... Mut jos tunnet puhhiest jot joukos on Rautuloine: Älä pie suare ran- tua... Jos Rautuloine joutuu sua- rie nii Hiä on Siun sin syötetta- väki, Hiä ei uskalla tulla pois min- kiä kautta: Venniehe et sua ja kuala mua ei lähe. Kantua et jak- sa...

Äijäl oli naurun juonteet pos- killa, yritti olla vakava. Matkalla rantaan minulle tuli pelko mie- leen, kun se vene oli kuin Ivanoh- vin vene: sisään vettä vetäväinen. Siksi esitinkin: — Mitäs jos ensi mänis kolme miestä ja pyörät, yks tulis takasii loppuloi ottamua. — Älä poika lörpöttele! Mikä tynnel ilmal on yl männes?

— Kaik männyö kerral. Pyörät venniehe ja vene hottuu!

Koska rahalla on yleensä laki puolellaan, laitettiin kuusi pyörää ja miestä veneeseen kippari seitse- mäntenä.

Vene loittoni rannasta. Jokaisesta veneen saumasta työntyi Suvanto sisäpuolelle. Äyskäri näytti heilu- van aivan turhaan: Vesi nousi nou- semistaan.

— Pie Muasuarie, eihä puine ve- ne uppuo, kualetua rantua.

— Rantua vua, nuo pyörät muu- te männyöt pohjua.

— Nyt meis tulluo Taipalie kur- vi ruokua kuiteki. Tassikua vauh- tii... Minnekään rantaan ei pääs- ty, vene väsyi kantamaan. Vettä oli tosin vain vyötäisiin saakka. Silti housuista lähti rässit pois. Kahla-

PUNKA- LAITUMEN KRONIKKA

Punkalaidun tällä näyttää puolen parhaimpansa.

Tehtävänsä täällä täyttää Satakunnan kansa.

— Joki virtaa väylää väärää, elämämme juoksun määrää.

Kirkko joen äyrähällä, se on johtotähti.

Sinne nuori sekä vanhus

Sanan kuuloon lähti.

Ilon, surun päivinämmä

sinne askel johti.

Kutsuu kellot Temppeliimme,

Armon Sanaa kohti.

Lähellä on naapurina

seurakuntakoti,

kirkkokuoro, nuorten kerho

sinne kaikki sopi.

Kotiseudun taloryhmä

Talolassa luotiin.

Siellä saapi tutustua

vanhanajan muotiin.

Yhteiskoulu tehtävänsä

maineekkaasti täyttää.

Pitäjämme nuorisolle

esikuvat näyttää.

Tämän koulun opissa,

on päästy siihen asti:

Että päähän painetaan

jo täällä valkolakki.

ten kuljetettiin rantaan pyörät ja vene.

Eikä vilustuttu, auttava aine oli lähellä kun puteli säilyi.

Rannalla rahastin matkakuluja. Joka poika tarjosi vitosta, vaikka hyvin tiesi ettei minulla ollut takaisin 6 markkaa.

— A pie koko raha, ko näi hy- vä kyyvi annoit. Mite ois käyt jos ei ois ranta tult ajois vastua.

— Oisi kastelt piähäin kuuvenne kerra tänäpäin, nyt ei kastunt ko alapuol.

Alamäenpoika

Ajatelma elämän varrelta

Ota ihminen oppia Luonnosta, jos rupeet miettimään: Kenen leuat on vahvimmat puremaan, on oikeus Elämään.

Miksi poikkeus olisi ihminen, Hän Luomakunnan Herra? Purevimmat leuat lie, syömään kun oppinut kerran.

Mikä tarkoitus täällä on elämän? Mikä vaivan kaiken hinta? Sitä kysyt monasti uudestaan, huoaten, huoaten rinta.

Tähän vastausta Sä vaille jäät, oman pienuutesi tähden. Se Viisahasti on laadittu, vain Ylhäältä, Ylhäältä nähden.

Jo Viisas Salomon arvioi näitä taidolla Viisahalla. Mut turhuudeksi hänkin havaitsi, kaiken auringon alla.

Näin turha lie päätäsi vaivata, elellä, olla vaan. Ottaa vastaan kaikkea mitä täällä tarjoillaan.

Väinö Nykänen

Vartiolan vallannut

on into urheilun.

Innostutti ulkoiluun,

jo päätti murheilun.

Hyvin sujuu hypyt, heitot,

juoksu ehkä "prenkkaa".

Murheeseen näin soitetaan

päälle letkajenkkää.

On karjalaista heimoa,

myös sakolalaista sekkää.

Yhteistyönä vedellään

kuin vetouauto "rekkaa".

Kauppiaita saamme kiittää,

niitä kyllä täällä riittää.

Meillä on vain huoli siitä,

ettei raha meillä riitä.

Humus tehtaan kunta keksi,

puuhtehemme päätteheksi.

— Ja kun on terveys ja tarmo,

kyllä pysyy markan arvo.

Lempi Sivuranta

SANALEIKKI

Erittäin etevä, pystyvä mies, AIKA-SAKU, selvä sakkolainen.

11 käsky: Ei sinun tule hätäile- män.

Ko ei liene kohvi aika, mut ei kuulu keittäjiä.

Mars, Suokkaa pojat Vennäil.

Se on tattiruoka: Kerra hökäset vatsas, toise nii...

Se tollottua ko Taipalie lautta- mies.

Joka suupalal pannuo molke, ko silmä välttiä niikaks (anoppi mini- jälle).

Voita vast' kirnuttuu, leipiä yö takasta.

Hevone tekkyö 5 varsua mut suitset piäs kuoluo.

"P-le", sano Antti, "kirpitsät ja lampuat on kaik sama näkösi", kun elo oman lampaan tappo.

Vilakkalan koulupiiri

(Otteita Kaino Revon puheesta Vilakkala-juhlilla Tyrvään Sammaljoella 2. 6. 1968)

Tutkimukset ja muinaislöydöt ovat osoittaneet, että varsinkin Vuoksen alajuoksun varrella ja Laatokan rantamilla on asutus ollut hyvin vanhaa. Vilakkalan koulupiirin naapurikylistä Lapinlahdesta ja Keljasta tehdyt arvokkaat löydöt antavat aihetta päätelmiin, että myös sanotun koulupiirin kylissä on ollut asutusta jo varsin varhaisessa vaiheessa.

Sakkolan historiassa kerrotaan, että keskiajan lopulla sekä Valamon että Konevitsan luostarit omistivat kotipitäjässämme verotiloja. Varsin merkittävää lisätietoutta nimenomaan Vilakkalan osalta on tähän saatu joitakin vuosia sitten ilmestyneestä, dosentti Heikki Kirjisen kirjoittamasta historian kirjasta: "Karjala idän kulttuuripiirissä". Siinä kerrotaan, että 1400-luvun lopulla, siis lähes 500 vuotta sitten, oli Vilakkalassa Valamon luostarin talo sekä sen luona luostarin rakennuttama kappeli. Talossa asui isännöitsijä, jolla ei ollut peltoa. Hän valvoi luostarin verotiloja, kokosi verot ja sai palkan sa veroina. Tietenkään tuo kappeli ei voinut olla suuren suuri, olihan se tarkoitettu vain rajoitetulle alueelle — mm. Taipaleessa mainitaan olleen myös kappelin — mutta merkittävä historiallinen arvonsa sillä on. Me voimme vain arvailla, sijaitsiko se Meskasenmäellä, Sotikkalan aholla, Keltalahdessa vai kenties Heikkilän kolkalla.

Talvisodassa Vilakkalan koulupiirin kaikki kolme kylää olivat täydellistä sotatoimialuetta. Volossula Suvannon rannalla oli pääpuolustuslinjalla. Vilakkala ja Kaarnajoki ympäröivine metsineen olivat tykistön asema-alueita ja reservien

kokoontumispaikkoja. Taipaleen puolustuksesta vastanneen rykmentin komentopaikka oli Koveraojalla. Koveraojan tienhaarasta 1,0—1,5 km luoteeseen sijaitsi keskellä metsää Kaarnajoen kiinteä patteri, joka uudenaikaisilla tykeillään pystyi ampumaan n. 20 km päähän halliten etumaastoa Raudun asemalta Metsäpirtin Saunaniemeen Laatokan rannalla. Patterituki verrattomalla tavalla Taipaleen lohkon puolustustaistelua.

Talvisodan jouluaamuna klo 5 ja 7 välillä joutui Volossula vihollisten hyökkäyksen kohteeksi. Ilman tavanmukaista tykistövalmistelua ja lumipyryn suojassa vihollisosastoja tunkeutui Suvannon yli maihin Makkaran laiturin luona ja siitä vähän länteen Pähkenikössä. Makkaran laiturin luona viholliset pesiytyivät laiturilta kylään johtavan tien varrella olevaan syvään puro-uomaan. Samaan aikaan vihollinen ylitti Suvannon myös Patoniemessä ja Keljassa. Vilakkalasta ohjattiin kapt. Sorrin johtamia reservejä vastahyökkäykseen ja jo klo 9.15 saatettiin ilmoittaa, että Volossula oli vapaa vihollisista. Patoniemessä, jossa vihollinen oli päässyt tunkeutumaan tykkipattereille saakka, käytiin kiivaampia taisteluja kuin Volossulassa, mutta sielläkin tilanne selviytyi ennen joulupäivän kalistumista iltaan. Erittäin paha tilanne sitä vastoin syntyi Keljassa, jossa käytiin yli kaksi vuorokautta ankaria taisteluja, ennen kuin kapt. (myöhemmin majuri) Saarelaisen johtaman kannakselaispataljoonan Er.P 6:n raivokkaalla vastahyökkäyksellä vihollinen saatiin löydyksi. Niille lukijoille, jotka taistelivat tämän pataljoonan riveissä, on paikallaan kertoa, että Sotamuseossa Helsingissä säilytetään

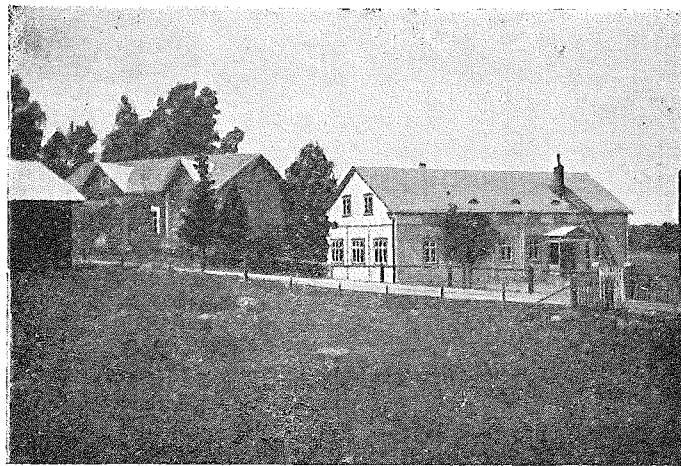
erään Keljan taistelussa kaatuneen venäläisen majurin jäämistöstä otettua karttaa, johon on punakynällä merkitty kaksi nuolta: ensimmäinen nuoli on suunnattu Suvannon yli Keljaan, toinen kaareva nuoli kiertää Vilakkalan laajat aukeat ja päättyy Koveraojalle. Kuten niin monesti sodassa tässäkin lopullinen tavoite jäi saavuttamatta.

Sota vaatii uhriensa. Vilakkalan koulupiiristäkin joutui 10 nuorta miestä vuosina 1940—44 antamaan kaikkensa isänmaan puolesta.

Koulupiirimme asemaa ja elämää rauhan oloissa tarkasteltaessa on paikallaan ensiksi kajota siihen kuuluneiden kylien nimien alkuperään. Lähtökohdan kaikelle Karjalan kannaksen nimitutkimukselle samoin kuin monille muille, oloja valaiseville historiallisille tiedoille muodostaa v. 1500 laadittu Vatjan viidenneksen verokirja. Vuonna 1323 solmitusta Pähkinäsaaren rauhasta lähtien Käkisalmen eli Korelan lääni, johon Sakkola kuului, oli Novgorodin valtion aluetta. Novgorodin valtio oli jaettu hallintoalueisiin. Käkisalmen lääni luettiin Vatjan viidenneksen nimiseen hallintoalueeseen.

Vatjan viidenneksen verokirjoissa ja muissakin vanhoissa asiakirjoissa Vilakkala esiintyy muodossa Vilokkala, josta se on aikojen kuluessa muuttunut Vilakkalaksi. Tutkimuksia nimen alkuperästä ei tiettävästi ole tehty, vaan pohjana ovat nuo asiakirjoissa esiintyvät vanhat merkinnät. Mahdollista on, että nimi on kreikkalaiskatolista alkuperää kuten Volossulakin.

Volossula on saanut nimensä kreikkalaiskatolisesta ristimänimestä Volosov. Vatjan viidenneksen

Vilakkalan kansakoulu, jonka piiristä tässä kerrotaan.

verokirjan mukaan kylän alkuperäinen nimi on ollut Volosova, mistä nykyinen nimimuoto on kehittynyt. Volossula-nimi tavataan jo 1600-luvulla, erityisesti tuomio-kirjoissa. Syynä nimen muutokseen on monta kertaa ollut se, että vero- ja muut kirjurit eivät aina ole saaneet selvää nimen murteellisesta ääntämisestä.

Nimitys Makkara ja Makkara-ranta johtuu myös, kuten olettaa saattaakin, henkilönimestä. Vuonna 1666 esiintyy eräässä asiakirjassa nimi Lars Mackara i Wolossula. Todennäköisesti nimi Mackara on väännös karjalaisesta ristimänimestä Makaarei. Nimestä Makkara tunnetaan myös muoto Makara.

Kaarnajoen nimi perustuu luonnon nimiin. Edellä mainitussa Vatjan viidenneksen verokirjassa Kaarnajoki tosin esiintyy epäselvästi merkittynä, mutta sen jälkeen nimi kirjoitettiin kokonaisen vuosisadan ajan (1916—1709) muodossa Kaarnejoki. Tämä näyttäisi olevan nimen alkuperäinen muoto. Kaarne, kuten tunnettua on sama kuin korppi, joten tässä pohjana on linnun nimi. Uudenkaupungin rauhan (1721) jälkeen ilmestyy asiakirjoihin muoto Kaarnajoki, jonka asemesta eräissä 1700-luvun alkupuolen asiakirjoissa käytetään kylän kansanomaista nimitystä Paukkula. Vero- ym. kir-

jurit pyrkiessään selittämään sanan merkitystä, ovat ilmeisesti pitäneet tällöin nimen perustana sanaa kaarna ja näin vähitellen nimen alkuperäinen muoto kansankeskuudessa työntyi syrjään.

Niinkuin muistamme, Kaarnajoki oli sekä kylän että sen halki virtaavan joen nimi. Joen sujuoksesta kuitenkin käytettiin nimitystä Kaarijoki, joka sekin on kirjurien aikojen kuluessa muokkaama muoto ja jolla ilmeisesti haluttiin kuvata joen kulkua.

Ehkä vielä on syytä kajota pariin paikannimeen. Koveraojan nimi johtunee siitä, että se luonnonojana oli perin mutkikas, kovera. Hätäkorpi taas perimätiedon mukaan viittaa korpiviljelyksen ankaruuteen.

Maataloudellisesti Vilakkalan koulupiiri oli mitä tyypillisintä pienviljelysaluetta. Niinhän luonnollisesti oli koko Sakkolan pitäjä, mutta jos vertaa tämän koulupiirin kyllä eräisiin muihin pitäjämme kyliin — esim. Haparainen, Haitermaa, Lapinlahti — korostuu sen pienviljelysvaltaisuus aivan selvästi. Koulupiirissä oli yksi yli 25 peltotehtaan tila, nim. Kaarnajoella sijaitseva Aatulan tila, jonka peltopinta-ala, huomioon ottaen sen kanssa yhdysviljelyksessä olevat eräät muut tilat, oli laitumen

kanssa 34 ha. Tilan omistajana oli vuodesta 1919 Adam Jortikan perikunta ja oli se ollut samalla suvulla useita sukupolvia.

Kotiteollisuudella oli etenkin Vilakkalassa vankat perinteet. Varsinkin ajokalujen ja kärrynpyörien valmistajina vilakkalaiset olivat kuuluisia.

Vilakkalan koulupiiri oli tunnettu valistus- ja lukuhaluiseksi paikkakunnaksi. Ansio siitä kuuluu ensi kädessä kansakoululle, sen suorittamalle työlle ja siinä toimiville opettajille. Vilakkalan koulu, joka sijaitsi Vilakkalan ja Kaarnajoen kylien rajalla, valtamaantien varrella, kauniin Mutalammen rannalla, oli Sakkolan toiseksi vanhin koulu, kirkonkylän koulun jälkeen. Sen rakentamispäätös tehtiin v. 1893, ja koulu aloitti toimintansa syksyllä 1895. Koulun opettajista ansaitsee erityisen maininnan Matti Valkonen vv. 1902—04, Adam Vanhanen 1910-luvulla ja Veikko Lehtonen, joka yhdessä vaimonsa Annin kanssa toimi koulun opettajana koko 1930-luvun.

Vapaa kansansivistystyö alkoi koulupiirissä kehittyä jo vuosisadan vaihteessa. Se ilmeni parhaiten nuorisoseura- ja työväenyhdistystoiminnassa. Vilakkalan nuorisoseura perustettiin v. 1902 ja se oli Sakkolan kolmanneksi vanhin nuorisoseura. Sen toiminta oli jokseenkin koko ajan erittäin virkeätä ja 1930-luvun alussa se sai oman talon Kennahon mäelle kansakoulurakennusten naapuruuteen. Erityisesti on mainittava seuran laulukuoro, joka lähinnä Mikko Revon johtamana osallistui menestyksellisesti maakunnallisiin laulukilpailuihin.

Koulupiirin suhteellisen vähävaraisella pienviljelijäseudulla saivat myös työväen riennot voimakasta kannatusta. Näkyvimpänä ilmauksena siitä oli Vilakkalan työväen-

Ahon reunalta

Kun juhannus, kesän juhla oli vietetty, saunavastat tehty ja lampaat pesty, eikä heinälle ollut kiirettä. Läksivät nuoranpuolen naiset ja keskikylänkin, koskelle "kommustamaan". Tavoitteena kirkas kommunkivi, josta Viipuriin vietynä sai runsaasti markkoja sikäläisiltä kultasepiltä, sillä se kommunkivi oli arvokas koru. Ken ei Viipuriin asti vienyt, sen kyllä osti Lampun Pekko, Riiskan Tarhoinmäeltä kotoisin oleva kommunkiven ostaja, kuten häntä nimitettiin. Mutta arpapeliä se oli kaikille, sillä koski antoi kommun, joka kantoi kirkasta kiveä. Kaikki ei-

yhdistyksen perustaminen v. 1913. Tämä yhdistys olikin vanhin Sakkolan kunnan alueella toimivista työväenyhdistyksistä. Sen toiminnasta on syytä erityisesti mainita oman talon rakentaminen taikkovoimin Sotikkalan aholle.

Nuorisoseuran, suojeluskunnan ja osittain myös pitäjän urheiluseuran Sakkolan Jäntevän siipien suojassa oli urheilutoiminta Vilakkalan koulupiirissä aika ajoin varsin tuloksellista. Hiihto ja voimistelu olivat ne urheilulajit, joissa Vilakkalan, Kaarnajoen ja Volossulan pojat niittivät mainetta. Hiihtäjien loistavaa suoritusta 1920-luvun alkuvuosina todisti myöhemmin nuorisoseuran talon seinällä lasisessa palkintokaapissa säilytetty komea pokaali, "sarvi", Vuoksen nuorisoseurapiirin kilpailuissa kauan kiertänyt kiertopalkinto, joka oli tullut Vilakkalan nuorisoseuran omaksi. 1930-luvun Vilakkalan ja Kaarnajoen pojat muodostivat Sakkolan sk:n voimistelujoukkueen rungon. Voimistelijat kilpailivat opettaja Lehtosen johdolla menestyksellisesti koko Viipurin suojeluskuntapiirin kilpailuissa sijoittuen

vät uskaltaneetkaan kosken kuohuihin kahlata, tuota onnea hakemaan.

Tuli mainituksi kevätkesän töiden joukkoon lampaiden pesu. Tämä tuntuu meistä oudonlaiselta hommalta, en minäkään käsitä mitä varten niin tehtiin, tietäneekö vielä kuka sen?

Se oli kyläryhmän yhteinen tehtävä, talojen lampaat kulkivat vapaina metsissä ja laumaeläimenä ne kerääntyivät yhteen suuriksi katraiksi monikymmenpäisiksi laumoiksi. Tämöinen katra sitten yhteisvoimin ajettiin lammen ran-

niissä palkinnoille ja jättäen jälkeensä monien tunnettujen paikkakuntien ja asutuskeskusten nimekkäitä joukkueita.

Tämän lehden lukijoillekin lieene vähemmän tunnettua se, että Vilakkalan koulupiirin kylissä on asunut henkilöitä, jotka ovat säilyttäneet muistissaan vanhoja runoja, joilla he ovat rikastuttaneet muinaisrunokokoelmiamme ja siten säilyttäneet nimensä ikuisiksi ajoiksi valtakunnallista merkitystä omaavien kansamme aikakirjojen lehdillä.

Muinaisrunojen keräys alkoi Sakkolassa viime vuosisadan puolivälissä. Erityisesti kunnostautui tällä alalla Sakkolan kirkkoherran apulainen Adolf Neovius, joka on ehkä tunnetuin kaikista Etelä-Karjalan runonkerääjistä ja joka on tullut erityisen kuuluisaksi kansamme maineikkaimpiin runonlaulajiin kuuluvan Larin Parasken "löytäjänä". Neovius sai Vilakkalan koulupiiristä muistiin merkityksi suuren määrän runoja.

taan, sitä varten tehtyyn aitaukseen, tarhaan josta lammas saatiin kiinni ja vietiin lampeen pesulle. Siinä oli ääntä ja vilskettä, se oli värikäs näky; naisten tummat pitkät hameet oli heitetty rantahietkolle, vain valkoiset pellavapaidat yllä, kuin nykyiset minihameet, heilahteli hempeästi ja heilahteli siinä vähän muutakin...

Mutta jos palataan kommustamiseen niin siihen ei osallistuttu niin suurella joukolla, kuin lampaan pesuun, mutta harvoin kommustettiin yksin. Miehetkin joskus, mutta hyvin harvoin osallistuivat tähän. Poikkeuksen teki vain Heikkosen

Huomattavin runojen taitaja oli Helena Pohjolainen. Hän oli syntynyt Vilakkalassa v. 1822. Oltuaan ensin naimisissa Paavo Paukun kanssa hän meni toisen kerran naimisiin Kaarnajoelta kotoisin olevan Juhana Pohjolaisen kanssa. Runot, jotka hän kertoi opineensa lapsuutensa aikana, on kirjoitettu muistiin v. 1889. Runokokoelmassa "Suomen kansan vanhat runot" niitä on kaikkiaan 32, siis melkoinen määrä. Muita runojen taitajia ovat sanottuna aikana olleet Aune Pohjolainen Kaarnajoelta, Juhana Kiuru Vilakkalasta (synt. 1817), Aapro Aataminpoika Koppanen (synt. Vilakkalassa 1823) ja Simo Viskari Vilakkalasta (synt. 1814).

Runonkeruuta jatkettiin 1930-luvulla. Tällöin runojen taitajina esiintyivät Tahvo Eeva, joka parimminkin tunnettiin nimellä Rasilaisen Tahvo, Aune Kauppo (o.s. Kiiski) Vilakkalasta, Anni Kyllästänen Volossulasta, Aune Kyllästänen Volossulasta, Helena Makkara Vilakkalasta, Eeva Paakeli Kaarnajoelta ja Mikko Viskari Vilakkalasta.

räättäli, hän harjoitti sitä ammatteisesti kesäkauden... Lieneekö enää monelle tuttu sana: kommu ja kommustaminen? Jokiheimisimpukkaa ja sen pyyntiä nimitettiin Suajejoen varsikylässä yllä mainitulla nimellä, en osaa sanoa mistä nimi on johtunut ja käytettiinkö samaa nimeä kaikkialla missä simpukkaa esiintyi.

Tämä helmisimpukka oli harvinainen, nykyisin sitä tavataan vain Suomen pohjoisissa joissa, runsaammin ehkä Jäämereen laskevaisa Suomu- ja Luttojoessa. Nämä ovat myös maamme viimeisiä lohikalajia. Jokiheimisimpukan toukka loisii lohikalajien kiduksissa, jossa tarpeeksi kasvettuaan putoituu ja tarttuu pohjaan, aloittaen hitaan kasvunsa kohti 100 vuoden ikää. Koska helmisimpukkaa esiintyy vain joissa joita vielä lohethkin käyttävät kulkutienään, on tultu siihen tulokseen, että simpukka suosii juuri lohikalajia. Suajejoessa ja sen koskissa loiskahteli vielä loheth.

Heinäkuun helteisenä päivänä, kun viplatti virran pinta ja tuoksui pihka, oli somaa kommustaa, joessa kopeloida kivien kylkiä, nostella pussiinsa kommuja, jotka sitten rannan lämmössä aukoi mielessä helmen hohto ja toive, että tuosta se juuri kätehen vierähtää. Paljon pettymystä, mutta oli kyyneleihin herahtavaa iloakin. — Helmi ja kyyneleet kuuluvat yhteen. Tarinan mukaan helmet ovat enkelten kivettyneitä kyyneleitä. Kun enkeli itki taivaassa ja kyyneleet putosivat mereen, simpukka aukaisi kuorensa ja talletti kyyneleen josta kasvoi helmi.

Poissa ovat jo kosken kommustajat, kaikki siellä Tuonen Tumalla joella. Yksinäisenä siellä kohiset koski, kätkien aarteeksi vierailta.

Viki

Toimituksen tuoli

Hyvät suvantolaiset, asiamiehet, avustajat, tilaajat ja ystävät: Tervehdin Teitä!

Pitkäaikainen päätoimittaja Iivari Karpanmäki on lääkärin kehoituksesta, eronnut toimesta. Hän on edelleenkin vointinsa sallimissa rajoissa mukana toimitustyössä, joka minulle, aloittelijalle on ensiarvoisen tärkeä.

Kiitämme Iivari Karpanmäkeä joukolla tähänastisesta ja toivomme jatkuvaa yhteistyötä.

Suvanto Säätiön valtuuskunta on nimennyt minut Suvannon Seudun vastaavaksi toimittajaksi tämän kuun alusta. Koska olen toimitustyöhön täysin oppimaton, kokemuksen koulua käymätön, toivon lukijain "suhtaantuvan" suopeasti jos "kömmähdyksiä" tulee, jotka tuskin on tottumattoman vältettävissä. Vaikka olenkin jonkin verran kirjoittanut niin on kokonaan erilaisista pyörittäjä kynää jonkin "hautuneen" asian ympärillä kuin syvennyä toisten esiintuomiin aiheisiin.

Yritetään yhteisvoimin, jospa tuosta jotenkin lähtisi liikkeelle.

Tuokaa, taikka postittakaa toimitukseen kirjoituksia, taikka vain aiheita, mitä kenelle mieleen "juolahtaa". Jokainen numero vetää 30 koneella kirjoitettua arkkia juttua, vaikka ei ulkoa katsoen uskoisi. Mitä enemmän on jutunjuurta kasassa sitä parempi lehti saadaan kokoon, sillä tyhjistä on paha nyhjäistä, kasasta sentään kaappasee.

Minä en tunne kovinkaan monta sakkolalaista, etenkin "Ylpuolaisia", tuppaukaa tutuksi!

Olen itsenäni ajatellut sarjaa: "Myllyjen tarinoita", sakkolalaisista myllyistä ja mylläreistä edesottamuksineen, toimituskuntakin hyväksynee ajatuksen. Myllyjen omistajat, myllärit sukuineen, kynät pyörimään, vähäisetkin aiheet on merkityksellisiä.

Kaikki lehteä koskevat oikaisut, neuvot, kiitokset ja "töpölylyt" ovat tervetulleita.

Tilipuoleen en ole vielä ehtinyt syventyä heinäajan vuoksi kovinkaan paljon. Maksurästejä kumminkin on, joten kehoitan asiamiehiä ja yksittäin tilanneita tuomaan taikka lähettämään pankin taikka postin välityksellä maksun. Hyvä jos vitosia tippuisi, koska talous on suurimmaksi osaksi pyörimässä tilausmaksujen voimin. Postisiirtotilin numero on entinen 47-30 763 Narvan postitoimisto. Vesilahden Osuuskassaan, Narvaan, voi myös maksaa samoin kuin Lempäälän-Viialan Osuuskassan konttoriin. Maksun ottaa vastaan mikä osuuskassa tahansa, taikka pankki.

Suvannon Seudun tilausmaksu v. 1969 on mk 6:— joten nousua on markka.

Muistakaa uusi postiosoite: Vakkalanlinja Vassin hl. NARVA

Hyvää kesän jatkoa kaikille.

UUSIA YLIOPIILAITA

Edellisessä numerossa ilmoitetun lisäksi ovat ylioppilaaksi päässeet ainakin seuraavat:

Lempäälän-Vesilahden Yhteiskoulu: Aimo Kyllästänen, isä autoilija Eino Kyllästänen.

Messukylän Yhteiskoulu: Raija Huuska, vanhemmat Uuno Huuska ja Rauha o.s. Naskali.

Hämeenlinnan Tyttölyseo: Päivi Mälkönen, vanhemmat Eino Mälkönen ja Aili o.s. Huuska. Työt ovat serkuksia.

Saarijärven Yhteiskoulu: Raija Siikamäki, vanhemmat Esko Siikamäki ja Jenny o.s. Karppanen (5 laudaturia).

MUISTELUKSIA 50 VUODEN TAKAA

Vuoden 1917 aikana syksyllä tapahtui kannaksella tuhkatieheään elintarvikkeiden varkauksia ja näpistelyjä ja näihin syyllisiksi epäiltiin jostain muualta Suomesta kulkeutunutta ainesta. Tästä närkästyneenä kylämme isännät ja miehet pitivät kokouksen, jonka päätöksenä oli asettaa vartijat yön ajaksi. Kylä jaettiin kolmeen piiriin ja jokaisessa kaksi miestä kerrallaan kiersi kylän kujasia iltahämärästä aina aamun koittoon saakka.

Nämä partiot eivät muistaakseni tavanneet yhtään hämäräperäisissä puuhissa liikkujaa, mutta näpistelyt ja varkaudet loppuivat siihen.

Ehkäpä nämä vieraat huomasivat tilanteen liian kuumaksi ja mikäpä olisi ollut seurauksena yhteenotosta partioiden kanssa, sillä olivathan partiot aseistettuja, vaikkei mitään yhtenäistä ja vakinaista aseistusta ollut niin jonkunlainen taskuase, haulikko, tai muu torrakko sentään oli useimmalla mukana kujan pimeässä kuljettaessa. Muutenkin olivat olot seutukunnalla jollakin tavalla kiristyneet ja jännittyneet ja ilma oli painostavaa kuin ukkosen edellä. Tämä tietenkin johtui kaikenlaisista huhuista, joissa tietenkin oli siteeksi tottakin ja kun mitään tiedoitusta ei tilanteesta julkisen sanankaan välityksellä liian herunut puoleen tai toiseen, niin eihän ollut kumma jos maalaisväestö alkoi olla ymmällä, mitä tehdä, miten oleviin oloihin suhtautua. Jotkut kiihkeimmät kävivät kauempana tietoja hankkimassa ja huhu kertoi olevan olemassa "kapinallisten" puolelta jopa luettelotkin valmiina tiettyjen henkilöiden pidättämisestä ja sitä tietä enempiä toimenpiteitä varten.

Tosin mitään yhteenottoa tai järjestyshäiriöitä ei onneksi sattunut, vaan kaikkialla kului elämä tavanmukaista tahtia arkisissa aherruk-

sisissa ja jokapäiväisten töiden tuoksinassa, huhukampanjaa lukuunottamatta.

Näin kului syksy tuonne marraskuulle — aikaa en tarkalleen enää muista, — mutta lunta oli jo maassa noin parikymmentä senttiä — kun tuli yhtäkkiä hälytys, että joku punainen retkikunta tulee ja pakko-ottaa kaikki kylän hevoset itsensä kyytiin. Tästä säikähäneenä kylän isännät alkoivat vastatoimenpiteenä piilotella hevosia kuka minnekin. Minut kaskettiin naapurin vanhan isännän kanssa iltapäivällä ajamaan hevoset kiireenvilkkaa kylän väillä olevalle asumattomalle salolle "Siippäähän". Se oli kylästä noin 3—4 km, siitä poikkesimme vielä noin pari kolme sataa metriä sivulle, jossa synkeimpään metsään teimme nuotion pystykuivista keiloista ja hevoset veimme vielä muutaman kymmenkunta metriä kauemmas puihin kiinni. Karvakorvat syödiä rouskuttelivat kaikessa rauhassa ja me naapurin isännän kanssa köllöttelimme tulen loisteessa ja korvat hörössä kuuntelimme jos olisi nuotiolle sattunut tulemaan kutsumattomia vieraita, niin olisimme heti ratsain yrittäneet pyrhäätä metsän pimentoon pakoon. Mitään ei kuitenkaan kuulunut koko yönä ja kun aamu valkeni ja ehti jo pitkälle, uskaltauduimme mekin palailla pois piilopirtiltämme. Kyläaukion laidassa vielä pysäytimme ja hyvän tovin seurailimme elämää kylässä ja kun mitään erikoista emme huomanneet niin tulimme kotia, jossa saimme kuulla, että jokin retkikunta oli junakyydillä käynyt Raudussa päin, mutta Sakkolan asemalla eikä niillä tienoilla olleet edes pysäyttäneet enempää mennessä kuin palatessakaan. Tämä oli sellainen merkki kylmästä so-

dasta kuumen edellä, tosin hyvin pieni sellainen, mutta kuitenkin silloisissa oloissa niin merkittävä, että jäi mieleen elävästi viisitoistakesäiselle pojannulikkalle.

A. K-u

KAVION JÄLKIÄ

Vaellan tutussa oudossa maisemassa. Lyijyiset poutapilvet ankean taivaan alla. Auringon kilo sinertää tietä peittävän koivikon läpi. Pelloilla koivuvaipat. Yksinäisyyttä himoitseva maisema. Savupiiput pensaikossa taivasta kohden. Anovat unohdusta. Talojakin siellä täällä. Harvoissa asukkaita ympäristölle autoja. Tuntevat itsekin. Raunioissa sisilisko. On joskus ollut asutusta. Onnellisiakin asukkaita. Voima pyyhkäisi... Vainajansa. Unohdettujako? Eipä aivan. Uuden kivinavetan (on jälleenrakennustakin) seinässä lukee: Tässä lepää... Omituista seutua. Asiasta toiseen. Muistaako joku mikä oli erään presidentin toisen hevosen nimi. Mahtoikohan se olla Bukefalos?

Aku Mänty

Direc. cant.
Aaro Lehmusvuori
75 vuotta

Direc. cant. Aaro Lehmusvuori täytti 8. 7. 1968 75 vuotta kodissaan Helsingin Tapanilassa. Hän joutui merkkipäivänään monilukuisten onnittelevien kohteeksi. Hänen viimeisen seurakuntansa Hausjärven edustajia saapui kolmella autolla ja Hausjärven kirkkoherra rovasti Kalle Turtola esitti seurakuntalaisten kiittolaisuuden, puhuen psalmin sanojen johdolla: — Kiitä Herraa, minun sieluni, äläkä unhoita, mitä hyvää Hän on Sinulle tehnyt.

Helsingin Sakkola-seuran tervehdyksen toivat johtaja Tyyne-Kerttu Virkki, kapt. Janne Loponen, Mirja ja Lauri Lamppu, jotka kertoivat seuraavana päivänä lentävänsä kuukaudeksi poikansa luo Amerikkaan, sekä Esteri ja Joonas Laurila, viimeksi mainitun puhussa ja muistellussa sopusointuisaa yhteistyötä tireht. Lehmusvuoren kanssa, joka oli Sakkolan seurakunnan kanttori-urkurina vuosina 1930—1949. Silloin tehtiin työtä yhdessä vaikeuksien alla, mutta aina toivossa iloisina. Seurakunta-

laisten rakkaudessa saatiin kokea tosiksi paimenpsalmin sanat: — Viheriäiselle niitylle Hän vie minut lepäämään; virvoittavien vetten työ Hän minut johdattaa.

Tirehtööri ja Hänen puolisonsa Maria elävät kauniissa kodissaan pirteinä ja hyvissä voimissa, molempien elämälle antaa leimaa heidän yhteinen harrastuksensa, mikä on kirkko ja musiikki.

Tireht. Lehmusvuori puolisoineen on ollut vuoden 1949 jälkeinkin, jolloin Hän kokosi viimeksi sakkolalaisen seurakuntakuoron yhteen esiintymään seurakunnan päättäjäistilaisuudessa Lempäälässä, mukana Sakkolan juhlissa ohjelman suorittajana. Esiintyy tänä vuonakin Sakkola juhlassa Punkalaitumella. Hän on avustanut muistelmillaan lehteämme. Kiittollisena yhtyy lehti, "Suvannon Seutu", jo esitettyihin onnitteeluihin!

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

90 vuotta täyttää 24. 9. 1968 leskiemäntä Helena Hietalahti o.s. Virolainen, syntynyt Petäjäjärven Jukumäellä. Viettä vanhuudenpäiväänsä Kauko Virolaisen perheessä Vesilahdella.

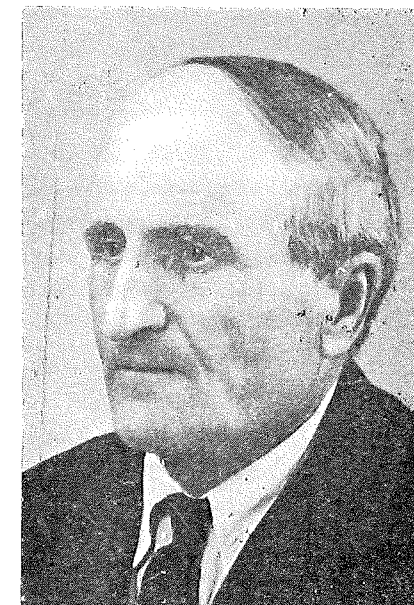
85 vuotta täytti 24. 5. 1968 mv. Tahvo Nuora Tammelassa, syntynyt Räihänrannalla, silloista Sakkolaa.

Maria Käppi

75 vuotta täyttää 7. 9. leskirouva Maria Käppi o.s. Pietikäinen Viialassa. Syntynyt Raudussa kaup-

piaan tyttärenä. Toimi kauppa-alalla, kunnes solmi avioliiton mv. Tahvo Käpin kanssa Kiviniemessä. Hän on tehnyt tulosrikkaan päivätyön maatilalla emäntänä, osallistunut Kiviniemen Ns. ja Marttojen toimintaan. Osallistuu myös Viialassa marttatyöhön. Kuuluu Viialan kirkkovaltuustoon.

Aleksanteri Leppänen

75 vuotta täytti 13. 5. 1968 mv. Aleksanteri Leppänen Lempäälän Herralassa, syntynyt Haparaisissa. On toiminut ansiokkaasti Sakkolan seurakuntaelämässä mm. pyhäkoulunopettajana. Sakkolan Nuorten Kristillisen Yhdistyksen perustajajäsen.

70 vuotta täytti 24. 6. 1968 Alma Kurikka Toijalassa, kotoisin Röykkylästä.

70 vuotta täytti 13. 5. 1968 leskirouva Anni Ollikainen, edesmenneen "Suvannon Seudun" päätoimittajan puoliso, Lempäälän Myllyvainiolla. Omaisten ja ystävien joukko kävi runsaslukuisena onnittelemassa.

70 vuotta täyttää 26. 8. 1968 mv. Johannes Naskali Punkalaitumen Koosanmaassa, syntymäkotona Arkuntanhualla. Tunnettu kautta Suomen kantakirjahevosten kasvatustajana. Vapausotaveteraani.

Hilda Vesalainen

70 vuotta täyttää 16. 10. 1968 Hilda Maria Vesalainen o.s. Virolainen Hyvinkään Ridasvuorella, syntyisin Petäjärven tyttäriä. Hän on asunut talvisodasta saakka Hyvinkäällä omakotitalossaan.

70 vuotta täytti 13. 7. 1968 Olga Sander Pirkkalassa.

60 vuotta täytti 2. 7. 1968 Aleksander Ollikainen Ruovedellä, syntynyt Ojaniemessä. Sakkolan tunnetuimpia porsaskauppiaita.

60 vuotta täytti 26. 6. 1968 mv. Toivo Lappalainen Lempäälän Lipossa. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä Vpl., asuen ennen sotia Sakolassa. Kuuluu Lempäälän kirkkovaltuustoon.

60 vuotta täytti 16. 7. 1968 leskimäntä Maria Liisa Hätönen o.s. Partanen Vesilahden Mustisissa, Hovinkylästä.

60 vuotta täytti 23. 7. 1968 työpäällikkö Eemil Lammppu Turussa, kotoisin Ryökylästä.

50 vuotta täytti 3. 6. 1968 rouva Veera Viskari Orvidellä, kotoisin Viialakalasta.

50 vuotta täytti 10. 6. 1968 vaikutustarkastaja Kyösti Viskari Orivedellä, syntynyt Viialakalan Koveraojalla.

50 vuotta täytti keväällä emäntä Ida Kyllikki Palm o.s. Ollila, Petäjärveltä. Nykyinen kotipaikka Asikkala.

50 vuotta täytti 6. 6. 1968 vahtimestari Olavi Volanen Tampereella, syntyisin Kiviniemestä.

VAINAJIA

Helena Huuska o.s. Vulli syntynyt 9. 11. 1890, Rökylästä, kuoli 9. 6. 1968 Saarijärvellä.

Helena Valtonen o.s. Hännikainen synt. 19. 2. 1892, Sakkolasta, kuoli 7. 7. 1968 Hyvinkäällä.

Mikko Kyllästinen synt. 19. 5. 1892, Lapinlahdesta, kuoli 5. 2. 1968 Orivedellä. Hän oli ahkera ja pitkäaikainen avustajamme.

Hilma Helena Nuora synt. 1895, Riiskasta, kuoli 10. 6. 1968 Punkalaitumella.

Armas Myllö synt. 16. 5. 1895, Hovinkylästä, kuoli 30. 5. 1968 Pirkkalassa.

Hilma Paju o.s. Nuora synt. 27. 9. 1901, Petäjärvellä, kuoli 14. 6. 1968 Turussa.

Markus Ilmari Lehmusvaara synt. 25. 4. 1896, Parikkalassa, kuoli Lappeen Säteihoidokodissa 23. 6. 1968. Hän palveli mm. Jp 4 Kiviniemessä, ottaen osaa paikkakunnan laulukoron- ja näyttämötoimintaan. Eläkevuosiaan Hän vietti Imatralla, kuuluen Imatran Lau-luun.

VIHITTYJÄ

Tälle uudelle palstalle toivomme uutisia vastaviihityistä, sakkolaista syntyperää olevista avioliittoon menneistä.

30. 4. vihittiin Tampereella kokki Kay Mannström ja vuoroemäntä Kirsti Sarismala. Morsiamen vanhemmat Ville ja Alma Lammppu o.s. Virolainen Petäjärveltä.

5. 5. vihittiin Vesilahdella mv. poika Seppo Pöllänen ja mv. tytär Hely Virtanen. Sulhasen vanhemmat Toivo ja Lilja Pöllänen o.s. Naskali Hovinkylästä.

22. 6. vihittiin Vesilahdella vaakitsija Pertti Haapanen ja yomerkonomi Tuula Virolainen. Morsiamen vanhemmat Kauko ja Kerttu Virolainen o.s. Kurikka Petäjärveltä.

7. 7. vihittiin Vesilahdella levyseppä Pentti Kaattari ja ompelija Virpi Rytty. Sulhasen suku on Kaukolasta. Morsiamen vanhemmat Kaino ja Helli Rytty Hovinkylästä.

UUSIA MERKONOMEJA JA MERKANTTEJA

Tietoomme ovat tulleet seuraavat:

Valkeakosken Kauppaoppilaitos:

Yo-merkonomi Tuula Virolainen Vesilahdella, vanhemmat Kauko Virolainen ja Kerttu o.s. Kurikka.

Merkantti Tuula Kurikka, vanhemmat Vilho ja Kirsti Kurikka.

Tampereen Kauppaoppilaitos:

Yo-merkonomi Jouko Sikiö Lempäälästä.

Merkonomit Raija Karppanen Lempäälästä (sai suosituksen kaupapakorkeakouluun) ja Annikki Purontaa Vesilahdella.

Ikaalisten Kauppaopistosta:

Raimo Nihti vanhemmat Teodor Nihti ja Tyyne o.s. Kemiläinen.

Vesilahden Karjalaiset ry vuosikokous

Vesilahden Osuuskassan Koskenkylän konttorin huoneustossa. Kokouksen puheenjohtajana toimi Viljo Purontaa, pöytäkirjan kirjoitti Viktor Ryyppö.

Toimintakertomus ja tilit hyväksyttiin. Todettiin seuran järjestäytyneen onnistuneen 20-vuotisjuhlallisuuksien tilaisuuden. Tilinpäätös osoitti seuran talouspuolen olleen alijäämäinen. Toimintaa jatketaan entiseen tapaan. Järjestetään illanviettoja sekä muita tilaisuuksia, osin yhteistoimin Petäjärven Ns. ja Marttayhdistyksen kanssa. Samoin urheilu- ja suunnistuskilpailut yhdessä ns. kanssa. Päätettiin osallistua piirin suunnistuskilpailuihin Juupajoella. Muilta osin toiminta jäi johtokunnan harkintaan.

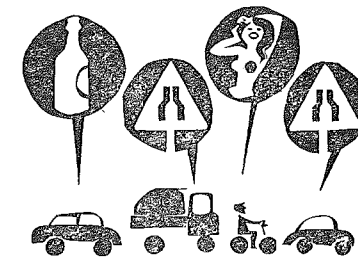
Johtokunnan erovuoroiset jäsenet Jaakko Valkonen, Hilja Ryyppö, Tauno Kiiski, Kauko Virolainen ja Heikki Hatakka valittiin uudeksi. Urheilutoimikunta: Kauko Virolainen kokoonkutsujana, Kerttu Virolainen, Viljo Paavilainen, Seppo Kurikka ja Viljo Purontaa. Edustajiksi Karjalan Liiton kokouk-

siin: Viljo Kurikka ja Yrjö Raaska. Piirin kokouksiin valittiin Viljo Paavilainen ja Asta Valkonen. Vuosikokouksen jälkeen valitsi johtokunta puheenjohtajaksi Yrjö

Raaskan, varapuheenjohtajaksi Viljo Kurikan, sihteeriksi Viktor Ryyppön ja rahastonhoitajaksi Eino Teräväisen.

Y. R.

6 vuotias Timo oli isänsä kanssa saunassa. Isän heittäessä löylyä Timo yhtäkkiä sanoi: "Kuule isä, nyt minä tiedän miksi naiset käyvät eri aikaa saunassa kuin miehet." "No miksi", kysyi isä ihmeissään. "No kun me miehet otetaan niin kovia löylyjä, että naiset pyörtyisivät."

ihminen ei havaitse kaikkea vain joka toinen huomaa liikennemerkkin katso vielä kerran

talja

Pekka vietiin parturiin, jossa hänen tukkansa leikattiin aivan lyhyeksi. Pekka katseli kuvaansa peilistä ja sanoi: "Nyt minäkin olen pula-ajan piitlessi!"

TEE NURMIKKO SYKSYLLÄ siitä tulee parempi

Hankkijan nurmikkosiemenillä kasvaa nyt syyskosteassa maassa voimakas, laadukas nurmikko, joka

- on vihreä heti keväällä
- itää paremmin kuin kevättylvä ja onnistuu varmemmin
- voidaan kylvää Teille parhaiten sopivaan aikaan

MAASEUTUMYYMÄLÄT

Tuotanto

**P A R H A A T
K I I T O K S E N I**
saamastani opintoavustuksesta.

Tapani Leppäaho
Toijala

MAASEUTUVÄKI

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Säksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvitessanne luottoa tarpeisiinne. Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän-Viialan Osuuskassa

VESILAHDEN
OSUUSKASSA

*joustavaa
pankkipalvelua*

**Viialan
Kirjapaino**

*... Teidänkin
luottamukseenne
arvoinen*

SUVANNON-
SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1968 6 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 5 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.

Toimituksen ja konttorin osoite
Narva Vakkalanlinja Vassin
hl.

Postisiirtotili 47-30 763.

Pankki Vesilahden Osuuskassa
Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Puron-
taa.

Toimituskunta Yrjö Raaska, Vik-
tor Ryyppö, Helmi Uosukai-
nen, Matti Riikonen ja Uno
Pulakka.

TAMPEREEN SEUDUN

OSUUSKASSA

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

**Kaikki sähköasiat
voimme toimittaa edullisesti**

Kannattaa ainakin kysyä!

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-ryhmän sähköurakoitsija

Vesilahti
Puh. 78 541

Valkeakoski
Puh. 41 810

Vesilahden Säästöpankki

auttaa — neuvoo — palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

☎ TAMPERE 74 330

► SUORITTAI KAIKKIA RAKENNUSALAN PELTITOITA ◀